

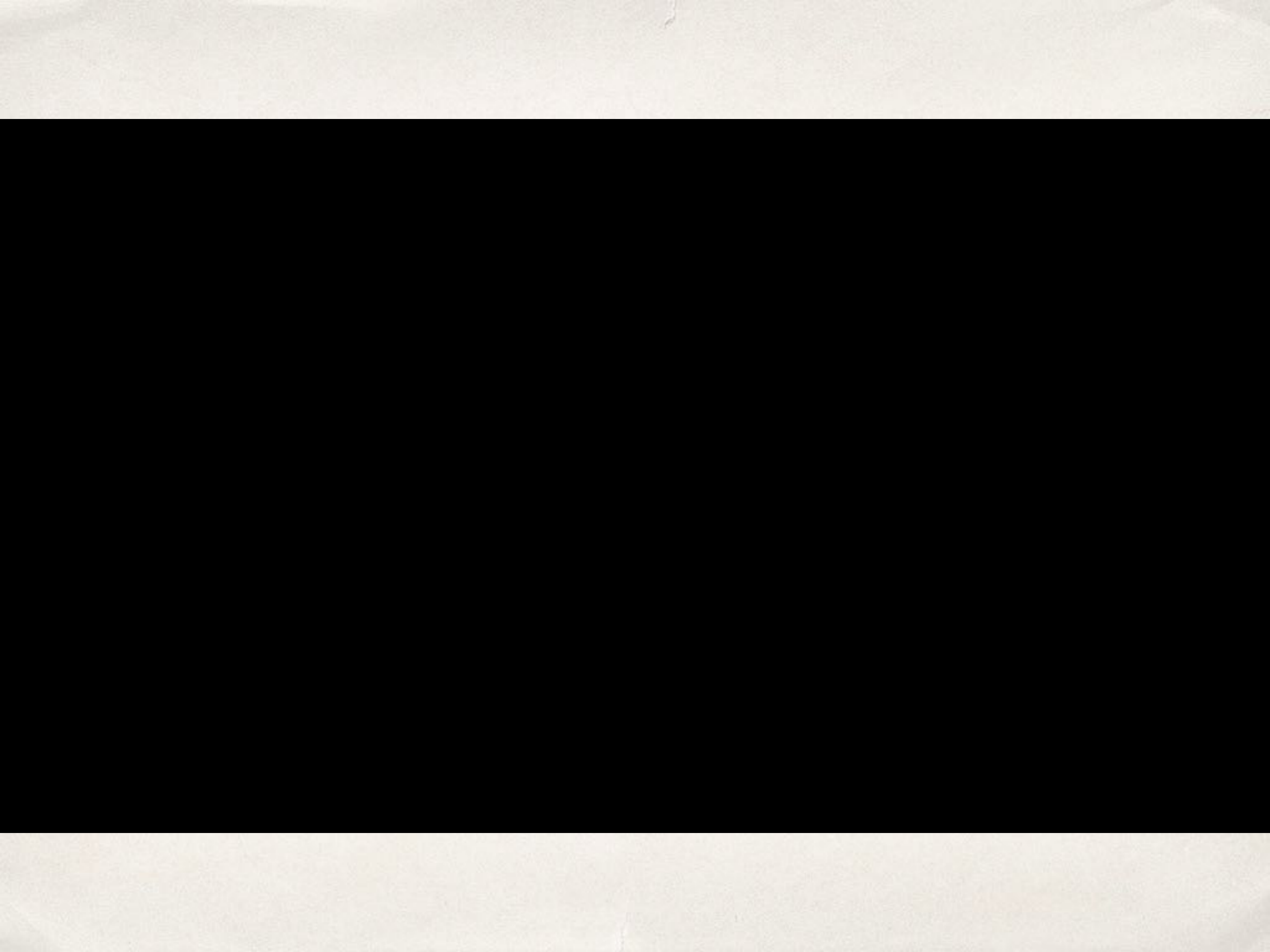

Schilderijen Candace Charlton

Met de dood voor ogen

Wat we nodig hebben is elkaar

12 maart 2019

Seneca (\pm 4 v.Chr. – 65 n.Chr.)

‘Wat een domheid om verbaasd te zijn als op een dag gebeurt wat er elke dag gebeuren kan. Ergens ligt er voor ons wel een grens, namelijk waar die is vastgelegd door de onverbidde noodzaak van het lot, maar niemand van ons weet hoe dicht hij zich bij die grens bevindt.’

Zorg vindt plaats
in de ontmoeting
tussen mensen

Als je jezelf beschikbaar wilt maken voor de
ander, moet je *jezelf* erkennen en herkennen.

Een dialoog zorgt voor perspectief verbreding
waardoor *de ontmoeting* kan ontstaan.

A close-up, high-resolution view of a painting depicting a man's face, likely the character Verdi from the opera La Traviata. The man has a somber, weary expression, with his eyes looking down and to the right. His skin is rendered in shades of brown, tan, and grey, with visible brushstrokes and texture. The background is a mottled blue-grey color. The overall mood is one of melancholy and resignation.

Verdi in La Traviata, *Addio del passato*:

“Vaarwel gelukkige dromen van voorbije dagen. Mijn roze wangen zijn verbleekt. Alles is voorbij, ja alles is voorbij.”

Neimeyer (1988) onderzocht zeven niveaus van doodsangst

- ❖ de angst voor de ervaring van het sterven zelf;
- ❖ de angst om vast te zitten in een verpleeghuis, bedlegerig te worden en niet langer keuzes te maken behalve te wachten op een langzame dood
- ❖ de angst om zich te schamen en waardigheid te verliezen vanwege het onvermogen om de lichaamsfuncties te controleren;
- ❖ de verschrikking van het onbekende, de angst om op te houden, van het niets;
- ❖ de angst om alleen te zijn als we sterven;
- ❖ de angst dat buizen, machines en apparaten het overnemen om de lichaamsfuncties te behouden; en
- ❖ de angst dat het leven is verspild omdat ware verlangens nooit werden nagestreefd of vervuld.

Empatisch luisteren is alleen mogelijk als je de sterfelijkheid kunt toelaten en de gedachten en emoties die jij daar bij hebt. De luisteraar moet daarvoor dus eerst de confrontatie aan met zijn eigen sterfelijkheid.

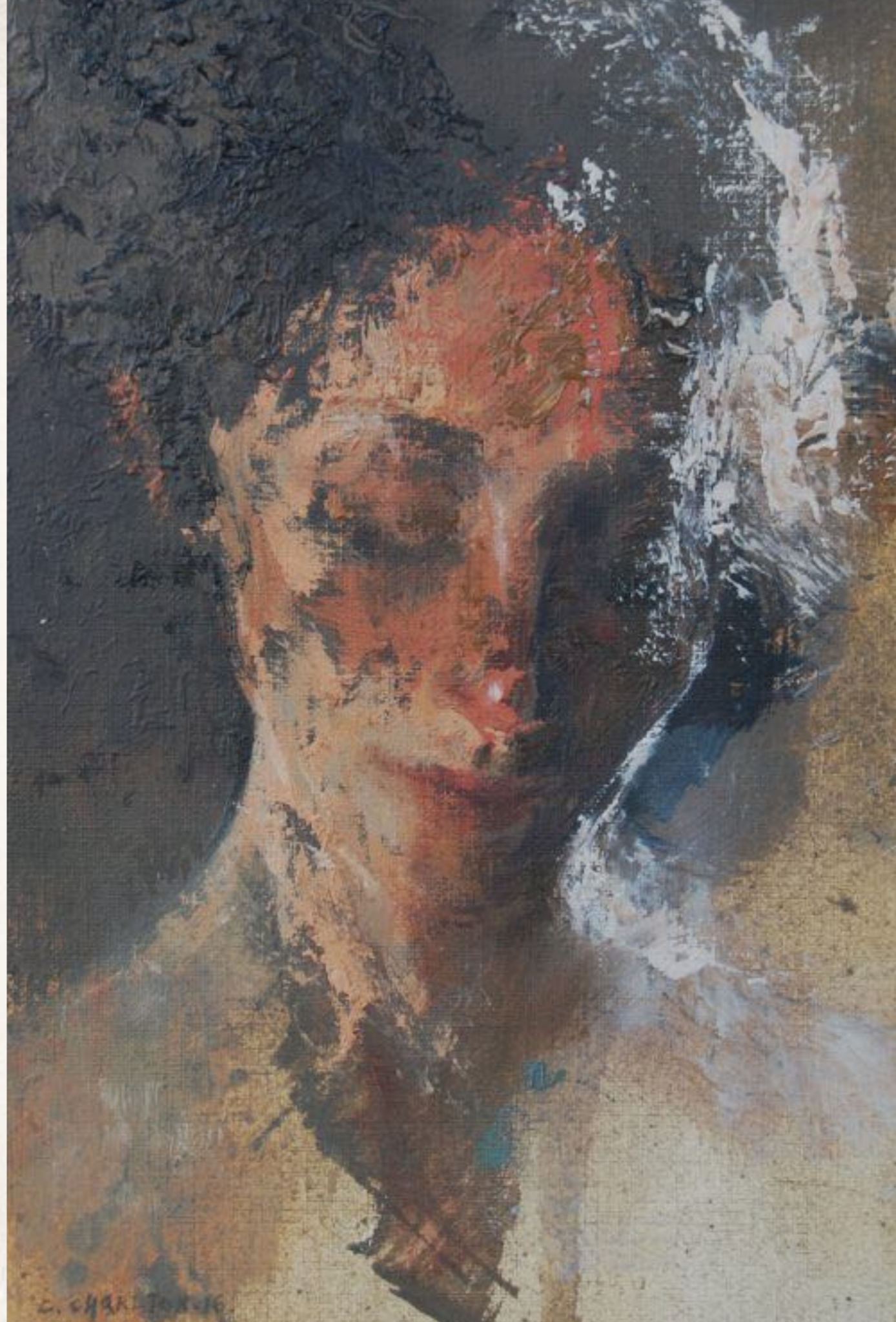
"Elke dag kan de luisteraar en de stervende dichter bij elkaar brengen. Elk moment is een kostbaar geschenk, een extra kans om contact te maken en te leren van de de wijsheid, kennis en levenservaringen van de sterveling."

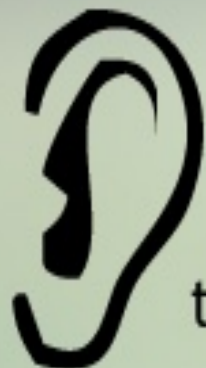
A Contingency Framework for Listening to the Dying Contingency Framework for
Listening to the Dying , 2008

Erika Vora, Ph.D. St. Cloud State University & Ariana Vora, M.D. Harvard Medical School

Heilig Land, een gedicht

Sophie Sabbage

to hear

耳

to think

心

人

to be present

目

to see

目

to focus

心

to feel

